

CONSTITUȚIA DIN 1923 ȘI CONTEXTUL EVOLUȚIEI CULTELOR NEOPROTESTANTE DIN ROMÂNIA

Mihai Handaric*

Abstract: *The author analyzes the context that influenced the formulation of the Constitution of 1923. It is about: the Revolution of 1948, the King as an institution, World War I and Greater Romania formed after 1918. Understanding the context helps us to understand the role that the constitution had in the development of neo-Protestantism in Romania. The revolution of 1848 opened the horizon of Romanians to the ethnic and religious situation on the continent. The ideas brought by the young people who studied in Europe contributed decisively to the union between Moldova and Wallachia in 1859. On June 29, 1866, the first Romanian constitution came into force, considered one of the most modern of the time, inspired by the Belgian constitution. During this period the Baptist movement developed in Germany. Gerhard Onken spread Baptist ideas in Europe, reaching Romania as well. The first German Baptist Carl Scharschmidt settled in Bucharest in 1856. In 1863 the German pastor August Liebing established the first German Baptist church in Bucharest. King Charles I was the reason for drafting the constitution of 1866, from which 78 articles were taken in the 238 of the Constitution of 1923. The royal dynasty supported Catholicism, with experience in interfaith coexistence. Another decisive factor in the drafting of the constitution was the end of the First World War, which led to the union of Romanians from Transylvania, Bucovina and Bessarabia. This change required the drafting of a constitution that would defend the rights of citizens of different ethnicities and religions. The Constitution of 1923 is the first major document that enshrines the phrase „Greater Romania” for the new state formed in 1918. In 1919, the Baptists formed the Union of Baptist Churches in Romania. In 1922 the Pentecostal confession appeared. Although the interwar totalitarianism affected the application of the constitution, it nevertheless had a decisive role in the defense of the individual's ethnic and confessional rights. The dictatorship established in 1930 decided to replace it with a new constitution in 1938.*

Keywords: Constitution of 1923, Revolution of 1948, King, World War I, Greater Romania

Introducere

Deși lucrarea de față a fost prezentată la o conferință din domeniul istoriei, considerăm necesar să amintim cititorilor că vom aborda tema Constituției din 1923, având în vedere evoluția dimensiunii religioase a societății românești în contextul formulării acestui document fundamental

* Conf. univ. dr., Secția de Teologie Penticostală Didactică din cadrul Facultății de Științe Umaniste și Sociale, Universitatea „Aurel Vlaicu” Arad; e-mail: mihaihandaric@yahoo.com

pentru țară. Chiar dacă civilizația occidentală a ajuns la performanțe de neimaginat în diferite domenii ale științei, ea întâmpină azi o problemă serioasă în ceea ce privește explicarea spiritualității umane. Constituția unei țări este caracterizată și de o viziune asupra viitorului acelei națiuni. În analiza noastră căutăm să arătăm că viziunea unei țări are de-a face și cu dimensiunea transcendentă spirituală împărtășită de națiunea respectivă.

Mai mulți cercetători au ajuns la concluzia că ființa umană se naște cu un sentiment religios. Acest lucru este susținut de Rudolf Otto, în cartea sa intitulată *Sacrul*¹. De asemenea, renumitul cercetător român în domeniul istoriei religiilor, Mircea Eliade, susține că sentimentul religios este parte integrantă din ființa umană. El dovedește acest lucru analizând diferite grupuri umane, începând de la cele mai primitive care au supraviețuit până astăzi în India și Australia. În urma analizei făcute, el ajunge la concluzia că omul este o ființă religioasă². De aceea pentru a-l înțelege corespunzător trebuie să luăm în considerare dimensiunea spirituală a existenței sale.

În perioada modernă mai mulți teologi au fost preocupați în mod special de a descoperi istoria din spatele textului sacru al Scripturii. Este vorba despre dovezile care ar susține prezența unei realități transcendente în istoria umană. Îl putem aminti pe Julius Wellhausen care formulează așa numita *Ipoteză documentară* de compunere a *Cărților lui Moise*. Deși nu s-a ajuns la un consens în privința identificării evenimentelor istorice din textul biblic, s-a păstrat ideea existenței unei lumi spirituale exterioare în istoria omului.

În acest context, cercetătorii în domeniul istoriei au responsabilitatea să ia în calcul dimensiunea spirituală a existenței pentru a ajunge la concluzii corecte în cercetarea istorică. Ignorarea ei ar crea probleme serioase, deoarece ar fi trecute cu vedere anumite date în analiza făcută. Ignorarea potențialei dimensiuni transcendente a existenței umane poate conduce la iraționalitate. Blaise Pascal în secolul al XVI-lea susținea că textul biblic este o sursă de cunoaștere istorică. El afirma că faptele la care face referire textul, despre existența unei lumi spirituale, nu pot fi contestate. Negarea faptelor poate conduce la iraționalitate³.

Karl Barth, în comentariul asupra *Epistolei către Romani*, susține dimensiunea revelatorie a cunoașterii religioase. El afirma că pe baza

¹ Rudolf Otto, *The Idea of the Holy*, New York, Oxford University Press, 1958, p. 12–49.

² Mircea Eliade, *Tratat de istorie a religiilor*, București, Edit. Humanitas, 2013; Idem, *Sacrul și profanul*, București, Edit. Humanitas, 2013, p. 19–53.

³ Blaise Pascal, *Pensees*, Published E.P. Dutton & Co., Inc, 1958, p. 62–64; Horia Roman Patapievic, *Omul recent*, București, Edit. Humanitas, 2001, p. 61–68, 374–375.

Cuvântului Scripturii noi trebuie să acceptăm că Întruparea lui Hristos a fost un fapt real, comparabil în amploare cu evenimentul Creației lumii⁴.

Renumitul sociolog Max Weber face o legătură între religia creștină protestantă și istorie, susținând că apariția Capitalismului este rezultatul implementării unei doctrine teologice în anumite secte protestante: baptiști, quakeri și pietiști⁵.

Constituția, ca act funcamental pentru o națiune, trebuie să fie caracterizată de o anumită viziune. Privind la o constituție a unei țări care a fost luată ca model, vom observa că *Declarația de Independență a Americii din 4 iulie 1776* – constituția Statelor Unite ale Americii – are o viziune biblică. Înțelegem că viziunea constituției SUA este influențată de religiozitatea americanilor. Alexis de Toqueville, vizitând America și făcând comparație cu situația religioasă din Europa, afirma că la sfârșitul secolului al XVIII-lea în America exista un sentiment religios puternic, o vitalitate deosebită, un procent mare al americanilor care participau la serviciile publice de închinare din biserici. Prin contrast, în Europa, în aceeași perioadă, exista o indiferență a populației pentru biserică, pentru frecventarea la serviciile de închinare⁶.

Constituția din 1923 și contextul apariției cultelor neoprotestante

În articolul intitulat: *Constituția din 1923 și contextul evoluției cultelor neoprotestante din România*, analizăm factorii care au influențat formularea Constituției din 1923, care se suprapun în anumite aspecte cu contextul apariției neoprotestantismului în țară. În acest sens vom lua în considerare: Revoluția din 1848, Regele ca instituție, Primul Război Mondial și România Mare formată după 1918. Evaluând contextul vom reuși să înțelegem rolul pe care acest act fundamental al națiunii l-a avut și în dezvoltarea neoprotestantismului în România.

Vom arăta faptul că Constituția din anul 1923 este o continuare a unui proces de reformare a națiunii. Este vorba despre formarea regatului, odată cu abdicarea de la tronul țării a domnitorului României, Alexandru Ioan Cuza și aducerea în țară a prințului Carol I de Hohenzolern. Constituția nouă prelua mai mult de jumătate dintre articolele sale din constituția adoptată în anul

⁴ Karl Barth, *The Epistle to the Romans*, Oxford, Oxford University Press, 1933, p. 28–30, 115, 223–229.

⁵ Max Weber, *Etica Protestantă și spiritul Capitalismului*, București, Edit. Humanitas, 2003.

⁶ Alexis de Toqueville, *Despre democrație în America*, București, Edit. Humanitas, 1992, 2017, p. 57–60, 357–372.

1866, care a căutat să adapteze legislația la noul sistem politic instaurat în țară⁷.

Monarhia s-a menținut și a continuat în țară și după elaborarea Constituției din anul 1923. Astfel că se urmărea promovarea legilor specifice regimului monarhic. În Constituția din 1866 se afirma că România este stat național, unitar, și indivizibil, fiind organizat ca monarhie constituțională. Teritoriul țării fiind inalienabil, regele țării reprezenta factorul cheie în viața politică, având puterea executivă.

Constituția recunoștea parlamentul ca având putere legislativă în regimul democratic al țării. Promovarea democrației a favorizat dezvoltarea cultelor neoprotestante care reprezentau o minoritate religioasă în societatea românească. S-au dezvoltat pârgurile necesare respectării drepturilor minorităților. Parlamentul era format din două camere: Senatul și Adunarea deputaților. Acesta avea responsabilitatea de a vota și de a abroga legile țării. Tot parlamentul avea dreptul de a controla activitatea guvernului. Constituția din 1923 asigura principiul separării puterilor în stat: puterea legislativă, puterea executivă și puterea judecătorească. Puterea legislativă era delegată Senatului, Adunării Deputaților și regelui țării. Ea era exercitată colectiv de către adunările legislative.

Așa cum vom observa în lucrarea de față, numirea unui rege de etnie diferită a contribuit la dezvoltarea cultelor neoprotestante. Însă autoritatea lui era limitată de celelalte instituții. Cu toate că Puterea executivă era delegată Regelui care avea responsabilitatea de a o exercita în conformitate cu Constituția și cu ajutorul Guvernului, în societatea românească circula sintagma: „Regele domnește, nu guvernează”.

Revoluția din 1848 și libertatea politică, socială și religioasă

Revoluția din 1848 a fost evenimentul internațional european care a influențat decisiv actul unirii românilor în ceea ce cunoaștem sub numele de Mica Unire și a transformării țării în Regat. Anul 1848 a fost cunoscut ca „primăvara popoarelor”, a avut un rol deosebit în răspândirea unor idei noi despre unitate, libertate și diversitate pe continent. Revoluția s-a răspândit în Europa occidentală (Franța, Germania, etc.) deschizând orizontul românilor în cunoașterea democrației, a situației etnice și religioase de pe continent. După cum vom observa, ideile aduse de tinerii care au studiat în Europa în perioada revoluției au contribuit decisiv la unirea dintre Moldova și Țara Românească din anul 1859.

⁷ „Constituție 28/03/1923”, Ministerul Justiției, <https://legislatie.just.ro> › Public › DetaliiDocument, accesat în 14 octombrie 2023.

Cauze politice, sociale și religioase ale declanșării Revoluției din 1848

La începutul anului 1848, revoluția s-a răspândit în toată Europa. În februarie ea a izbucnit la Paris, unde revoluționarii cereau drepturi și libertate democratică, reînnoirea socială și a instituțiilor. S-au purtat lupte pe baricade, care au dus la căderea monarhiei condusă de Ludovic Filip de Orléans și la proclamarea Republicii, în 25 februarie 1848. În 13 martie revoluția a izbucnit la Viena, iar după două zile, în 15 martie, în Ungaria⁸. Revoluția s-a răspândit în Italia, în Imperiul habsburgic, în Polonia și în Principatele Române. Revendicările au variat de la națiune la națiune. Însă toate popoarele aveau în comun lupta pentru drepturi și libertăți naționale, sociale, economice și religioase.

Franța a avut un rol decisiv în declanșarea revoluției din 1848, ea întemeindu-se pe revoluție. Ne amintim de Revoluția Franceză din 1789⁹. Franța a elaborat Codul civil promulgat de Napoleon Bonaparte în anul 1804, cu scopul de a elimina regimurile juridice diverse din țară. Codul civil al lui Napoleon a avut o influență majoră în țările române, datorită apropierii României moderne de cultura și societatea franceză. Parisul era considerat orașul lumină, iar Sorbona era considerată cea mai bună facultate de drept din lume până prin anul 1930. Aici veneau să studieze și studenții români. Codul civil francez a fost modelul Codului civil promulgat în România în anul 1865. După Revoluția din 1848, francezii au introdus votul universal la bărbați și abolirea sclaviei în colonii. Astfel că toate aceste legi și măsuri democratice din Franța au favorizat pătrunderea în Principatele Române a ideilor de libertate, egalitate, libertate de conștiință și democrație.

Revoluția din 1848 în Principatele Române

În Principatele Române controlate de Poarta Otomană, revoluția a început mai întâi în Moldova, în luna martie, din cauza crizelor profunde interne. În Țara Românească revoluția s-a declanșat după ce aceasta a izbucnit în Transilvania. Însă cauzele interne au fost doar motivul declanșării ei.

Nicolae Bălcescu a participat fizic la revoluția din Paris, luptând pe baricadele orașului alături de Costache Negri, C.A. Rosetti, frații Brătianu¹⁰, Vasile Mălinescu și alții. Această experiență a avut un impact major asupra lui.

⁸ Nicolae Isar, *1848 în Țările Romane*, București, Edit. Universitară, 2013, p. 11.

⁹ Aurelian Stroe, *Constituția din 1923 în dezbaterile contemporanilor*, București, Edit. Humanitas, 1990, p. 194–195; Angela Banciu, *Istoria vieții constituționale în România (1866–1991)*, București, Casa de Editură și presă „Șansa”, 1996, p. 16–17.

¹⁰ Apostol Stan, *Ion C. Brătianu și Liberalismul român*, București, Edit. Globus, 1993, p. 35–45.

Bălcescu îi mărturisește prietenului său Vasile Alexandri, într-o scrisoare din 24 februarie 1848, despre așa numita „Minunata Revoluție” la care a fost activ: „ce te căiesc amarnic că nu ai văzut-o cu ochii, va schimba fața lumii”¹¹.

De asemenea „Gazeta Transilvaniei” de la Brașov, înființată de Barițiu, relatează despre participarea studenților români prezenți la revoluția din Paris, care și-au manifestat solidaritatea cu revoluționarii francezi. Se amintește faptul că românii prezenți la Paris i-au oferit primarului capitalei, din guvernul provizoriu francez, steagul național format din cele trei culori, ca simbol al unirii Moldovei cu Țara Românească, cum era menționat în *Regulamentele Organice*. Să ne reamintim că Barițiu a studiat la Facultatea de Teologie din Blaj pentru a deveni preot greco-catolic. Confesiunea greco-catolică lupta pentru egalitate de drepturi cu celelalte confesiuni creștine din Transilvania: romano-catolici, luterani, reformați¹². Observăm dorința și lupta românilor de a li se respecta inclusiv opțiunea religioasă.

După izbucnirea Revoluția în Viena, în data de 20 martie 1848, Nicolae Bălcescu a convocat liderii revoluționari din Moldova și Țara Românească, propunând declanșarea revoluției simultan în cele două principate. El formulează și un program al revoluției cu o serie de revendicări. Însă revoluția a început întâi în Moldova, deoarece mai mulți studenți reîntorși de la Paris au declanșat mișcarea. Costache Negri și Vasile Mălinescu au fost opriți să intre în țară¹³.

După Moldova a urmat Transilvania, Banatul și Bucovina, aflate sub autoritatea habsburgică. Românii luptau pentru libertate națională, socială și religioasă, din cauza faptului că trăiau împreună cu alte etnii care erau de confesiuni diferite. Românii erau defavorizați nu doar politic și economic, ci și religios¹⁴. Basarabia, care avea un statut diferit fiind sub protectorat rusesc, nu a reușit nici măcar să declanșeze revoluția.

Deși revoluția a izbucnit în etape în provinciile române, putem vorbi despre colaborare și într-ajutorare, și despre acțiuni de solidaritate. Acest lucru este demonstrat de faptul că mai mulți revoluționari moldoveni au participat,

¹¹ Nicolae Isar, *op. cit.*, p. 11; *Tinerii români de la Paris și revoluția din februarie 1848*, „Historia.ro”, <https://historia.ro> General, accesat în 28 octombrie 2023.

¹² Daniela Curelea, *Considerații privind evoluția Protopopiatului Greco-Catolic de la Alba Iulia în vremea păstoririi lui Simon Micu, protopop de Alba între anii 1886-1918*, în vol. *Istoria și scrisul istoric azi: Opțiuni metodologice. Paradigme. Agendă. Lucrările Conferinței Internaționale din 30-5 februarie 2020*, editori: Susana Andea, Iosif Marin Balog, Adelina Chișu, ela cosma, Adiran Crivii, Attila Varga, Cluj- Napoca, Edit. Școala Ardeleană, 2020, p. 513–521.

¹³ Dan Berindei, *Nicolae Bălcescu și Revoluția de la 1848 din Țara Românească*, p. 22–30, în biblioteca-digitala.ro>reviste>Studii-si-articole-de-Istorie, accesat în 28 octombrie 2023.

¹⁴ Nicolae Isar, *op. cit.*, p. 12–16.

în mai 1848, la Adunarea de la Blaj, dovedind solidaritate cu revoluționarii transilvăneni.

La Adunarea Populară de la Iași, din 8 aprilie 1848, din sala hotelului „Petersburg”, loc care marchează începutul mișcării propriu-zise, unde au participat peste 1.000 de persoane, Gr. Cuza, Lascăr Rosetti, Al.I. Cuza, Vasile Ghica acuzau dictatura lui Mihail Sturdza.

Revoluționarii din Moldova au ales o comisie formată din Al.I. Cuza, V. Ghica, frații Moruzzi, etc., condusă de poetul V. Alecsandri, ca să întocmească o listă de revendicări. Programul a purtat numele de *Petiție-proclamațiune*, și conținea 35 de articole¹⁵. În petiție erau incluse și articole care cereau reformarea școlilor și mandatarea clerului bisericii în vederea ridicării morale și sociale a membrilor comunității.

Revendicările românilor din toate Principatele, formulate la Revoluția din 1848 au stabilit direcția de modernizare a națiunii¹⁶. Evenimentele marcante precum: Mica Unire de la 1859, formarea statului român modern, cucerirea independenței de stat, lupta românilor care se aflau sub autoritate străină, pentru drepturile lor politice, economice și religioase, reprezintă repere care dovedesc intrarea națiunii române într-o nouă etapă de modernizare și de exersare a drepturilor legate de independența lor politică și religioasă. Reformele inițiate de Al.I. Cuza au contribuit decisiv la crearea unui cadru propice care a favorizat modernizarea națiunii în fostele Principate Moldova și Țara Românească.

Apariția baptiștilor

Nu este întâmplător faptul că la jumătatea secolului al XIX-lea, când s-a declanșat Revoluția din 1848, mișcarea neoprotestantă baptistă s-a dezvoltat în Germania. Johann Gerhard Oncken (1800-1884) a avut un rol important la răspândirea ideilor baptiste în Europa, care au ajuns și în România. Oncken a înființat prima biserică baptistă din Germania în anul 1834. Crescând în Anglia și în Scoția a fost influențat de neoprotestantismul și mai ales baptismul din aceste țări. S-a întors în Germania, unde, în anul 1823, a înființat *Societatea Școlii Duminicale din Hamburg*. A colaborat cu *Organizația Misionară Baptistă* din Statele Unite ale Americii. Prin misiunea întreprinsă a contribuit la răspândirea ideilor baptiste în Germania și în Olanda¹⁷.

¹⁵ *Ibidem*, p. 16–18.

¹⁶ Ioan Aurel Pop, Ioan Bolovan, *Istoria României: compendiu*, Institutul Cultural Român, 2004, p. 550.

¹⁷ Daniel Brânzei, *Identitate creștină în istorie*, PUBHTML 5, 2022, p. 132.

Așa după cum afirmam mai sus, începuturile mișcării baptiste în România se leagă de lucrarea misionară a lui Oncken. Carl Scharschmidt a fost primul baptist de origine germană, botezat în anul 1845 de către Oncken și care a început misiunea în Țara Românească¹⁸. Scharschmidt s-a stabilit în 1856, în București, cu trei ani înainte de Mica Unire.

Nu mult după aceea, Oncken a vizitat personal România, în anul 1869, trecând prin orașe din nordul Rusiei – Petrogradul, și vizitând Odesa în sudul Crimeii. În călătoria sa a venit și în România: vizitând biserica baptistă din Cataloi – Dobrogea și biserica baptistă germană din București. La București a predicat în mai multe seri și a ținut și o consfătuire cu toți membrii bisericii. În acea călătorie a mai vizitat biserica germană din Brașov și cea de la Cluj.

Alexa Popovici scria că „predicatori și misionari bapțiști din Germania, crescuți și înflăcărați de Johann Gerhard Oncken, au trecut prin toate provinciile românești. Astfel, s-ar putea spune că bapțiștii din Germania au fost promotorii infiltrării și răspândirii în provinciile românești a credinței baptiste”¹⁹.

Vizita lui Oncken a avut ca rezultat selectarea și trimiterea a cinci tineri din bisericile din Cataloi și București să studieze teologia în Germania, la Hamburg. Cei mai mulți dintre cei care au studiat au devenit ulterior colportori de Biblii. De asemenea Biserica Baptistă din Cataloi a făcut și misiune în Rusia. În anul 1870 s-au convertit cinci persoane din Rusia.

În data de 27 septembrie 1863, a venit în capitala Regatului României un alt misionar german, August Liebing, care a fost numit păstorul bisericii din București. În vremea aceasta comunitatea baptistă din București a crescut. În 12 septembrie 1864 a fost înființată *Asociația tinerilor credincioși*, care avea ca obiectiv răspândirea învățaturii baptiste. La data de 10 octombrie a aceluiași an, asociația a tipărit zece mii de tratate. Liebing a organizat prima biserică baptistă germană pe strada Popa Rusu nr. 22, în centrul Bucureștiului. În această clădire găzduiește și astăzi o biserică baptistă română importantă²⁰.

Regele

Am anunțat la începutul lucrării că, deși în mod indirect, totuși, și Regele a avut un rol important la dezvoltarea cultelor neoprotestante din România.

¹⁸ Marius Silveșan, *Bapțiștii din România – un secol și jumătate de protestantism de rit nou*, „Dilema Veche”, nr. 821 din 14–20 noiembrie 2019; Alexa Popovici, *Istoria bapțiștilor din România: De la primele începuturi până la unirea provinciilor românești într-un singur stat național*, vol. I, 1856–1919, Chicago, Editura Bisericii Baptiste Române, 1980, p. 8–10.

¹⁹ Alexa Popovici, *op. cit.*, vol. I, p. 13, (17, 25).

²⁰ Daniel Brânzei, *op. cit.*, p. 134.

Vom urmări modul în care regele care a ajuns la conducerea țării, a condus la o schimbare politică ce a determinat scrierea unei noi constituții pentru România. Este vorba despre Carol de Hohenzollern Sigmaringen, care a fost ales Principe al României în anul 1866. Ulterior, odată cu înstaurarea monarhiei constituționale în România, în 1881, românii au fost confrunțați cu o nouă situație, nu doar politică, ci și religioasă, regele fiind de altă naționalitate și religie.

România a fost pusă în situația de a rezolva constituțional aspecte legate de confesiunea religioasă a regelui, a familiei lui, dar și a minorităților etnice care se aflau în țată. Așa cum am observat deja, mai mulți emigranți germani, care erau de altă confesiune decât cea ortodoxă, au venit în țară. De asemenea, scrierea constituției a fost marcată și de faptul că regele, de origine germană, înrudit cu împăratul francez Napoleon al III-lea, a apropiat România de democrația europeană, care promova libertatea confesională, libertatea de conștiință și protecția minorităților naționale.

Vom analiza rolul pe care regele ca persoană și ca instituție l-a avut la elaborarea Constituției din 1866. Schimbarea de regim politic, de la Republică la Regat, a influențat decisiv formularea conținutului constituției. Aceeași situație a fost și când s-a elaborat cea de a doua Constituție, cea din 1923, datorită faptului că forma de guvernare a țării a rămas tot monarhică. Vom observa că multe dintre articolele vechii Constituții au fost păstrate în noua Constituție. Este vorba despre garanțiile referitoare la statutul regelui, a minorităților naționale și confesionale²¹.

Principele Carol și Constituția din 1866

Constituția din anul 1866 – prima constituție a României, adoptată după modelul constituției Belgiei. Ea a fost operativă vreme de 57 de ani (1866-1923). Este cea mai longevivă dintre Constituțiile țării. Constituția din 1866 a fost un document cu pronunțat caracter liberal. Avea multe în comun cu constituția belgiană, dar adaptată la situația României²².

Pentru a înțelege rolul pe care viitorul rege Carol I l-a avut la formularea Constituției, este nevoie să reamintim câteva momente importante care au motivat scrierea ei. La plebiscitul din 14-20 aprilie 1866, s-a aprobat alegerea lui Carol ca domn al României. Pe data de 10 mai 1866 și-a început activitatea Noua Cameră a Deputaților, care era și Adunare Constituantă. Atât numirea lui Carol ca principe, cât și investirea lui ca suveran al României, s-au petrecut în

²¹ „Constituție 28/03/1923”, Ministerul Justiției, <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument>, accesat 14 octombrie 2023.

²² Ioan Bolovan, *A History of Romania*, East European Monographs, 1996, p. 315.

aceeași zi și lună – este vorba despre 10 mai 1866, când a fost ales principe, și apoi 10 mai 1881, când a fost ales rege.

Caracterul democratic al Constituției din 1866

Trebuie să menționăm că un rol important în formularea Constituției din 1923 l-a avut Constituția din 1866. În 29 iunie 1866 a intrat în vigoare prima Constituție a României. A fost considerată una dintre cele mai moderne constituții ale vremii, inspirată din constituția Belgiei, din 1831. Constituția din 1866 a reprezentat „un mare pas înainte în neatârnamarea noastră și în organizarea modernă a statului român [...] era, pe acele vremuri, una din cele mai liberale, mai democratice și mai naționale din Europa”²³.

Printre articolele importante ale acestei Constituții, care specificau rolul principelui, amintim dreptul domnului țării: de a numi reprezentanți în toate funcțiile politice, de comandant al armatei, de a conferi grade militare, de a sancționa sau refuza semnarea unor legi, de a decreta amnistie. Deși era o constituție liberală, ea nu era democratică.

Constituția a contribuit la modernizarea țării. Prin faptul că a ignorat menționarea dependenței țării de Imperiul Otoman s-au creat premisele obținerii independenței față de Poarta Otomană.

Vom menționa în continuare câteva articole din această Constituție, care vorbesc despre raportarea la religie în țară. În ceea ce privește religia domnitorului, în articolul 82 se stabilea, pe lângă descendența ereditară a conducătorului, și faptul că „urmașii domnitorului, a regelui, vor fi crescuți în religia ortodoxă”²⁴. Asistăm la o limitare a domnitorului pe vremea aceea și a regelui, mai târziu, în ce privește religia adoptată.

Pe de o parte, în articolul 21 al Constituției din 1866 se garanta libertatea absolută de conștiință. Era garantată libertatea tuturor cultelor, atâta vreme cât nu era afectată ordinea publică și bunele moravuri din societate. Pe de altă parte, se specifica și faptul că religia dominantă a statului este ortodoxă. Au fost adăugate anumite detalii referitoare la Biserica Ortodoxă, ca fiind independentă dar în unitate cu „biserica ecumenică a răsăritului”. Se specifica faptul că organizarea internă a bisericii ortodoxe respectă legile ei interne, stabilite de către autoritatea sinodală centrală.

Articolul 24 garanta libertatea presei, în limite rezonabile, ceea ce favoriza răspândirea ideilor religioase și pe această cale. Se susținea „libertatea de a comunica și publica ideile și opiniile lor prin grai, prin scris și prin presă,

²³ Apostol Stan, *op. cit.*, p. 170; Aurelian Stroe, *op.cit.*, p. 72, 501.

²⁴ „Constituția României din 1866”, articolul 82, din cdep.ro, în https://www.cdep.ro › legis › legis_pck.htp_act_text., accesat în 31 martie 2023.

fiecare fiind răspunzător de abuzul acestor libertăți în cazurile determinate prin Codicele penal [...]. Presa nu va fi supusă nici o dată sub regimul avertismentului. Nici un jurnal sau publicațiune nu va putea fi suspendată sau suprimată. Autorul este răspunzător pentru scrierile sale”²⁵.

De asemenea, în articolul 26 se afirmă că „Românii au dreptul de a se aduna pașnici și fără arme, conformându-se legilor care regulează exercitarea acestui drept”. Iar în articolul 27 se garantează dreptul de asociere. „Românii au dreptul a se asocia, conformându-se legilor care regulează exercițiul acestui drept”.

Deși, atât în Constituția din 1866, cât și în Constituția din 1923, s-a afirmat că regele domnește, dar nu guvernează, totuși contextul istoric al țării a dus la ignorarea acestui principiu. Printre motivele care au dus la încălcarea lui, amintim faptul că populația țării era formată în mare parte din țărani analfabeți, țara era dominată de Poarta Otomană. De asemenea, caracterul autocratic al lui Carol I a contribuit la ignorarea acestui principiu democratic. Cu toate că această constituție era bazată pe un model occidental avansat, în realitate nu populația decidea guvernarea țării prin alegerile limitate care aveau loc, ci regele.

Situația a rămas la fel chiar și după introducerea votului masculin universal, începând cu luna noiembrie 1919. Aceste alegeri aveau un caracter formal. Din acest motiv au apărut probleme în implementarea unor principii democratice din Constituție, atunci când a fost vorba de respectarea drepturilor minorităților confesionale.

Mișcarea adventistă în România

Adventismul s-a răspândit cu rapiditate în Europa ajungând după aproximativ 20 de ani și în România. Cel care a răspândit învățătura a fost Mihail Bellina Czechowski, preot catolic de origine poloneză. El s-a convertit la ideile adventiste în anul 1856, cu trei ani înainte de unirea principatelor românești: Moldova și Țara Românească (1859).

Între timp în România a fost promulgată prima Constituție a țării, în anul 1866. Adventismul a pătruns în țară în anul 1869. În acel an Czechowski a călătorit prin Transilvania, împărtășind această învățătură în mai multe orașe: Cluj, Turda, Gherla, Beclean, Bistrița etc.

Mișcarea adventistă a pătruns în regatul României la trei ani de la promulgarea Constituției României din 1866. În anul 1869 (1870) Ceachowski

²⁵ „Constituția României din 1866”, articolul 82, din cdep.ro, în https://www.cdep.ro › legis › legis_pck.http_act_text, accesat în 31 martie 2023.

s-a stabilit la Pitești. Primii români convertiți la mișcarea adventistă au fost doi fii al lui Garabet Hagi Aslan: Toma și Mitică. Aslan era unul dintre furnizorii Casei Regale. Numărul convertiților a ajuns, în anul 1881, la 13 membri. Însă, în următorii cinci ani, numărul a scăzut, mișcarea fiind chiar în pericol de dispariție²⁶.

Tot prin anul 1881, mișcarea a pătruns și în Dobrogea, printr-un grup de coloniști germani stabiliți în localitatea Sarighiol. De asemenea în Dobrogea, vine și din Rusia, un adventist numit Rabienco. El răspândește ideile adventiste printre lipoveni²⁷.

Ideile adventiste s-au răspândit în București abia prin anul 1900. În anul 1906 se formează o comunitate adventistă, din care făceau parte ofițerii Petru Panaitescu, Ștefan Demetrescu și studentul la medicină Petre Paulini. În anul 1907 se înființează prima Conferință Adventistă din țară, organizație care unește comunitățile din România²⁸.

Până la Marea Unire, înainte de 1920, adventismul s-a răspândit prin intermediul comunității germane în diferite regiuni ale țării. În anul 1920, înainte cu trei ani de la promulgarea Constituției din 1923, s-a format Uniunea Română a Comunităților Evanghelice ale Adventiștilor de Ziua a Șaptea, care la acea vreme avea un număr de peste două mii de membri.

În anul 1920 se organizează primul congres al adventiștilor din România, care hotărăște înființarea Uniunii comunităților adventiste. Președintele Uniunii a fost ales Paulini. S-au format două organizații teritoriale: Conferința Muntenia care avea sediul la București și Conferința Moldova care avea sediul la Focșani. Ulterior adventiștii au fost împărțiți geografic în șase Conferințe.

Creștinii după Evanghelie în România

Creștinii după Evanghelie au apărut în România chiar la finalul secolului al XIX-lea. La jumătatea secolului, mișcarea s-a răspândit în mai multe locuri în Europa. Edmund Hamer Broadbent a lucrat ca misionar al aripii **adunărilor deschise** din Anglia, vizitând țările din Estul Europei: Bulgaria, Armenia și

²⁶ George R. Knight, *A Brief History of Seventh-Day Adventists*, Review and Herald Publishing Association, (1999) 2004, p. 13–18, p. 82; *Istoricul Bisericii Adventiste*, din Cine sunt Adventiștii – Biserica Adventista de Ziua a Șaptea, în adventistnord.ro despre-noi cine-sunt-adventiștii, accesat în 30 octombrie 2023; Paul Dan, *Adevărul despre Mișcarea Adventistă*, București, Editura Alfa-Omega, 2002, p. 7–8.

²⁷ Biserica Creștină de Ziua a Șaptea, Conferința Generală, *Manualul bisericii*, București, CARD, 2002, p. 3–6.

²⁸ Gary Land, *Historical Dictionary of Seventh-Day Adventists*, Lanham: Scarecrow Press, Inc., 2005, p. 252–253; Vezi și Ion Mihail Popescu, *Istoria și Sociologia Religiilor: Creștinismul*, București, Edit. Fundației „România de Măine”, 1996, p. 229.

Rusia. În România ajunge în anul 1899, venind dintr-o misiune din Rusia²⁹. A vizitat orașele Constanța și București unde a participat la slujbele de la biserica baptistă germană de pe strada Popa Rusu. Datorită unui gest extrem făcut în centrul Bucureștiului, îngenunchind în piață pentru a se ruga pentru poporul român, a ajuns la poliție.

Un alt misionar al adunărilor creștine libere din Elveția, Francis Berney, motivat de apelul lui Broadbent într-o revistă a comunității din Elveția, s-a hotărât să se mute în România pe 21 septembrie 1899, deschizând prima biserică în limba franceză la 1 octombrie a aceluiași an³⁰. Din anul 1901 serviciile de închinare publică au fost ținute în limba română. În același an s-a oficiat primul botez și s-a format prima biserică, pe strada Teilor nr. 82. Berney a lucrat ca misionar vreme de zece ani, până în 1909.

Charles Aubert care a venit împreună cu Berney în România, s-a mutat în anul 1902 în Constanța, unde a făcut misiune printre etnicii germani. După un an s-a reîntors în Elveția. În același an, 1902, Aubert și Hermman Konig au revenit în România, făcând misiune printre germanii din Dobrogea. Tot atunci Berney și Broadbent au vizitat comunitățile germane din mai multe orașe din Transilvania: Brașov, Râșnov, Codlea, Vulcan și Cislădie. Mai târziu s-au format și biserici românești la Brașov și la Sibiu. Un centru puternic s-a format la Ploiești, începând cu anul 1907. Au urmat biserici la Craiova și Târgoviște.

Primul Război Mondial și promulgarea Constituției din 1923

La începutul războiului, în 1914, a venit la tron noul rege al Regatului României – Ferdinand I, urmare a morții neașteptate a Regelui Carol I. Ferdinand a continuat politica pro-occidentală de modernizare a țării.

Războiul care a fost declanșat pe 28 iulie 1914, a ajuns să se transforme într-un război mondial, care a durat până pe data de 11 noiembrie 1918. Deși războiul a produs enorme pagube materiale și sacrificii de vieți umane, în final, pentru România, războiul a avut un deznodământ fericit neașteptat³¹.

²⁹ S.R. Zug, John Herr, G.N. Falkenstein, J.G. Francis, D.C. Reber, *History of the Church of the Brethren of the Eastern District of Pennsylvania*, Church of the Brethren, Eastern District of Pennsylvania, New era printing Company, 1915, p. 51–102; Vezi și *Biserica Creștină după Evanghelie din România*, Secretariatul de Stat pentru Culte, http://culte.gov.ro/?page_id=735., accesat în 30 octombrie 2023.

³⁰ Ion Mihail Popescu, *op. cit.*, p. 229–230; Ieremia Rusu, *Bazele biblice ale dogmaticii creștine după Evanghelie*, București, Edit. Universitară, 2015.

³¹ Petru Otu, *România în Primul Război Mondial. Marea Unire 1918*, București, Edit. Litera, 2017; *Cum s-a declanșat Primul Război Mondial ...*, „Historia.ro”, <https://historia.ro> General, accesat în 31 martie 2023.

România a reușit să obțină aprobarea aliaților occidentali pentru realizarea unirii românilor din diferite regiuni, care erau sub diferite stăpâniri. Astfel, prin eforturile susținute ale românilor din aceste regiuni, a fost aprobată unirea într-un singur stat politic, cunoscut sub numele de „România Mare”, care a fost recunoscut la nivel internațional. Unirea a fost dorința românilor, nu a fost impusă din exterior³².

Schimbările de după Primul Război Mondial

Un factor decisiv în motivarea elaborării Constituției din 1923 a fost situația politică internațională de la finalul Primului Război Mondial, care a dus la unirea românilor din Transilvania, Bucovina și Basarabia. Această schimbare a impus elaborarea unei constituții care să apere drepturile cetățenilor de etnie și confesiuni religioase diferite.

După un traseu sinuos pe care l-a urmat România în conflagrația mondială, oscilând între alianța cu Puterile Centrale și cu Antanta, în final, prin înfrângerea Puterilor Centrale, Regatul României, împreună cu Antanta, a reușit să obțină formarea unui singur stat politic cunoscut sub numele de „România Mare”. Constituția din 1923 este primul document major care consfințește sintagma de „România Mare” pentru statul care s-a format în 1918.

Constituția din 1923 a trebuit să țină seama de schimbările geografice care au avut loc după Primul Război Mondial. La Regatul României au fost alipite Bucovina, Basarabia și Transilvania, regiuni care depășeau atât ca suprafață, cât și ca populație, teritoriul și populația Vechiului Regat al României înființat în anul 1859. Constituția a fost emisă pentru a satisface nevoile impuse de situația geografică, etnică, demografică și confesională a României Mari, deoarece Constituția din 1866 nu mai corespundea noului context.

Este adevărat că o situație asemănătoare, dar nu de aceleași proporții, s-a petrecut în anul 1878, când Dobrogea a fost anexată Regatului României. Atunci, Constituția din 1866 a rămas în vigoare, adăugându-se doar anumite legile speciale pentru Dobrogea care avea o populație și o suprafață mai restrânsă decât în cazul României Mari formată în 1918.

Constituția din 1923 a urmărit participarea tuturor locuitorilor României Mari la elaborarea noului pact fundamental pentru națiune. Printre schimbările petrecute după *Tratatul de la Trianon*, din anul 1920, în România a crescut numărul minorităților etnice și confesionale. În această situație se impunea

³² Aurelian Stroe, *op. cit.*, p. 118.

elaborarea unei noi Constituții care să garanteze drepturile acestora. S-a urmărit adaptarea vechii Constituții la noile condiții ale țării, având în vedere și domeniul agrar, deoarece începând cu 16 decembrie 1918 au fost expropriati marii latifundiari. De asemenea, pe 2 aprilie 1920, au fost împrăștiți mai mulți țărani. Un alt aspect care trebuia luat în considerare la formularea noii Constituții, avea de-a face cu dezvoltarea industrială a țării.

Regele Ferdinand I și Constituția din 1923

În continuare vom vorbi despre rolul pe care l-a avut regele în funcțiune în perioada când a fost promulgată Constituția din 1923. Puterea executivă din țară în acea vreme era deținută de Regele Ferdinand I (1914-1927).

În Constituția din 1923 se afirma că regele avea autoritatea de a promulga și sancționa legi, de a numi și destitui miniștri din guvern, de a convoca și dizolva parlamentul, de a decreta grațiere și amnistie, de a bate monedă, de a acorda decorații, de a încheia tratate după ce erau votate de parlament. Regele avea drept de veto.

Constituția a fost elaborată în anul 1923, fiind supusă dezbaterii în parlament³³. În următoarea etapă, Constituția a fost amendată și ulterior promulgată de către regele Ferdinand I, pe data de 28 martie 1923. Apoi a fost publicată în Monitorul Oficial nr. 282, din data de 29 martie 1923. Această Constituție a fost în vigoare până în anul 1938, când a fost adoptată o nouă constituție. Constituția din 1923 a mai fost aplicată cu restricții între anii 1944-1947.

Deși în toate Constituțiile regatului României principiul susținut era acela că regele domnește, dar nu guvernează, totuși, contextul istoric al țării, populația formată în mare parte din țărani analfabeți și dominată de Poarta Otomană, cât și caracterul autocratic al lui Carol I, au contribuit la ignorarea acestui principiu constituțional democratic. Cu toate că această Constituție era bazată pe un model occidental avansat, în realitate, nu populația decidea guvernarea țării prin alegerile limitate care aveau loc, ci regele decidea. Situația a continuat și în perioada domniei lui Ferdinand I. Chiar și după introducerea votului masculin universal, în noiembrie 1919, alegerile au avut un caracter formal. Însă cu toate neajunsurile, trebuie să recunoaștem că formularea noii Constituții a continuat procesul democratizării și întăririi principiilor civilizației occidentale legate de libertate politică, libertate de exprimare și libertate confesională.

³³ Nicolae Iorga, *Ce a fost și ce este Constituția României*, București, „Bucovina” I.R. Torouțiu, 1938, p. 1-24.

Conținutul Constituției din 1923

Constituția din 1923 a fost formulată în așa fel încât să se garanteze protecția cetățenilor și a drepturilor lor, politice, sociale, economice, dar și religioase. Ca și conținut, Constituția din anul 1923 avea un număr de 138 de articole, dintre care 78 de articole au fost preluate din Constituția din anul 1866³⁴. În Constituția din anul 1923 se afirmă că România este stat național, unitar și indivizibil, fiind organizat ca monarhie constituțională. Teritoriul țării fiind inalienabil.

Regele țării reprezenta factorul cheie în viața politică, având puterea executivă. El avea autoritatea de a promulga și sancționa legi, de a numi și destitui miniștri din guvern, de a convoca și dizolva parlamentul, de a decreta grațiere și amnistie, de a bate monedă, de a acorda decorații, de a încheia tratate după ce erau votate de parlament. Regele avea drept de veto.

Constituția recunoștea parlamentul ca având putere legislativă în regimul democratic al țării. Parlamentul era format din două camere: Senatul și Adunarea deputaților. Parlamentul bicameral avea responsabilitatea de a vota și de a abroga legile țării. Tot parlamentul avea dreptul de a controla activitatea guvernului.

Constituția din 1923 asigura principiul separării puterilor în stat: puterea legislativă, puterea executivă și puterea judecătorească. Puterea legislativă era delegată Senatului, Adunării Deputaților și regelui țării. Ea era exercitată colectiv de către adunările legislative. Puterea executivă era delegată Regelui care avea responsabilitatea de a o exercita în conformitate cu Constituția, cu ajutorul Guvernului care se afla a putere, și care era format dintr-un partid sau o coaliție parlamentară care câștiga alegerile. Principiul vehiculat în societate era exprimat prin sintagma: „Regele domnește, nu guvernează”. Puterea judecătorească era în responsabilitatea Înaltei Curți de Casație și Justiție și a instanțelor judecătorești.

Pe baza observațiilor de mai sus, putem spune că prin instituțiile pe care le-a creat și prin legile promulgate, Constituția din 1923 a favorizat răspândirea neoprotestantismului în România Mare, care era conectată la civilizația occidentală. Confesiunile neoprotestante au venit în mare parte din occident, și datorită faptului că acolo s-a creat contextul juridic necesar circulației de idei și de persoane de la o țară la alta. Constituția a fost actul fundamental al țării care a contribuit decisiv și la evoluția religioasă din România. Constituția din 1923 are meritul de a fi consacrat juridic și politic realitatea din România interbelică, cunoscută ca România Mare³⁵.

³⁴ „Constituție 28/03/1923”, Ministerul Justiției, <https://legislatie.just.ro> › Public › Detalii Document, accesat în 14 octombrie 2023.

³⁵ Juridice – Mircea Dușu, *Constituția din 1923: un punct culminant al ...*, în *Juridice.ro*, <https://www.juridice.ro> › essentials ›, accesat în 29 martie 2023.

Constituția din 1923 și cultele neoprotestante

În continuare vom prezenta mai multe articole care scot în evidență rolul pe care Constituția din 1923 l-a avut la dezvoltarea cultelor neoprotestante din România Mare. În ceea ce privește drepturile religioase, în articolul 5 se stipulează că românilor li se garantează libertatea religioasă, libertatea de conștiință, precum și libertatea de asociere. „Fără deosebire de origine etnică, de limbă sau de religie, se bucură de libertatea conștiinței, de libertatea învățământului, de libertatea presei, de libertatea întrunirilor, de libertatea de asociație și de toate libertățile și drepturile stabilite prin legi”³⁶. Observăm că în Constituție se garantează libertatea cetățenilor de a se asocia, de a se întruni, și libertatea învățământului, indiferent de religie, în conformitate cu libertățile și drepturile stabilite prin legile țării. Constituția garantează prin articolul 28 că românii, indiferent de religie sau etnie au dreptul de a se aduna pașnic fără a avea nevoie de o autorizare în prealabil. Iar în articolul 29 se garantează dreptul de a se asocia.

Articolul 7 spune că drepturile civile și politice ale indivizilor pot fi dobândite indiferent de credință religioasă, de confesiune sau de etnie. Confesiunile religioase beneficiau de drepturi civile și politice egale cu ceilalți cetățeni. Articolul 8 se afirmă explicit că românii indiferent de religie sau etnie sunt egali înaintea legii.

În articolul 22, Constituția garantează libertatea absolută de conștiință. „Statul garantează tuturor cultelor o deopotrivă libertate și protecțiune”. În plus, cetățenii de alte confesiuni religioase erau asigurați de protecție din partea statului. În același articol 22, care este mai elaborat, Constituția din 1923 specifică faptul că Biserica Ortodoxă și Biserica Greco-Catolică „sunt biserici românești”. Constituția din 1923 afirmă că cele două biserici au o relație mai apropiată între ele, fiind considerate biserici surori³⁷. De asemenea, se menționează că Biserica Ortodoxă Română este biserica dominantă. Iar Biserica Greco-Catolică „are întâietatea față de celelalte culte”. Este menționată prioritatea Bisericii Ortodoxe ca și religie majoritară în Constituția țării³⁸. Pretenția Bisericii Ortodoxe la întâietate era întemeiată pe faptul că românii aparțin în majoritatea lor acestei religii creștine.

Constituția din 1923 stipula că membrii de drept ai Senatului erau: moștenitorul tronului, după vârsta de 18 ani, mitropolitul, episcopii celor două confesiuni românești, conducătorii confesiunilor recunoscute de Stat,

³⁶ „Constituție 28/03/1923”, Ministerul Justiției, <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument>, accesat în 14 octombrie 2023.

³⁷ Aurelian Stroe, *op. cit.*, p. 615, 623.

³⁸ *Ibidem*, p. 485.

președintele Academiei Române etc.³⁹. În legătură cu participarea confesiunilor religioase care erau acceptate la actul de guvernare a țării, articolul 72 stipula că erau admiși ca membrii în Senat „Episcopii eparhioți ai Bisericilor ortodoxe române și greco-catolice, întru cât vor fi aleși conform legilor țării” și liderii confesiunilor recunoscute de stat câte un reprezentant, în cazul în care reprezintă un grup de peste 200.000 de credincioși. De asemenea era cooptat ca parte din Senatul țării liderul religiei musulmane din regat⁴⁰.

Asistăm și la o seamă de reglementări legale referitoare la confesiunea religioasă în care vor fi educați fiii regelui. În articolul 77 se specifica faptul că urmașii regelui „vor fi crescuți în religiunea ortodoxă a Răsăritului”.

Din conținutul ei am putut înțelege deschiderea față de celelalte confesiuni religioase din țară. Era un document cu caracter occidental. Această Constituție a rămas, din punctul unora de vedere, reperul cel mai înalt în evoluția constituționalismului românesc, în ceea ce privește semnificația și efectele sale în dezvoltarea democrației din România⁴¹.

Bapțiștii după Marea Unire

După Marea Unire, bisericile baptiste se aflau într-o nouă situație în ceea ce privește: organizarea, relațiile cu celelalte biserici din principatele care s-au unit și aspectele legate de reprezentare. Bapțiștii sperau că democrația din țară va fi soluția reală în rezolvarea problemelor legate de diversitatea manifestării credinței în diferite zone geografice și realizarea unității credincioșilor din diferite zone⁴².

Bapțiștii din Transilvania, Crișana și Banat erau recunoscuți oficial ca și confesiune pe baza legii 43 din anul 1895, care susținea că bapțiștii beneficiază de toate drepturile, ca și celelalte confesiuni din Imperiul Austro-Ungar. După doi ani, în 1897, mai multe biserici baptiste din Transilvania s-au organizat formând Uniunea Bapțiștilor. Bisericile aveau libertatea de a se organiza, de a face misiune, fără piedici din partea autorităților.

Bapțiștii din Bucovina se bucurau de toleranță absolută din partea autorităților austriece. În Regatul României bapțiștii aveau drepturi stabilite de articolul 5 din Constituția din 1866. „Toți cei ce aparțineau de o altă confesiune, în afara celei ortodoxe, erau denumiți «eterodocși» și se bucurau

³⁹ Ioan Aurel Pop, Ioan Bolovan, *op. cit.*, p. 592.

⁴⁰ *Ibidem*.

⁴¹ Juridice – Mircea Dușu, *Constituția din 1923: un punct culminant al ...*, în – JURIDICE juridice.ro, <https://www.juridice.ro › essentials>, accesat în 29 martie 2023.

⁴² Alexa Popovici, *op. cit.*, vol. I, p. 8-10; *Ibidem*, vol. II (1919-1944), Chicago, Edit. Bisericii Baptiste Române, 1989, p. 10, 11.

de libertăți sau toleranță religioasă [...]. Toate aceste diferite situații de drept urmau să continue și în România Mare până la unificarea legislației românești prin legi noi. Această clauză a fost redactată în Constituția României din 1923⁴³, care specifică în articolul 137 faptul că se vor revizui toate legile existente pentru ca să se armonizeze cu noua Constituție.

În perioada 14-16 februarie 1920 s-a ținut Primul Congres al Uniunii Comunităților Baptiste Române, la Buteni, în județul Arad. A fost o reprezentare neașteptat de bună din partea a 600 de biserici locale care se aflau la acea vreme în România Mare. Au venit bapțiști „din toate părțile: din Regat, Dobrogea, Moldova, Basarabia, Transilvania, Banat, Crișana și părțile ungurene. O privesc marea! Nu aflu cuvinte pentru a descrie bucuria tuturor aici adunați”⁴⁴. Congresul a fost prezidat de pastorul Teodor Sida, din Buteni.

Preocuparea bapțiștilor imediat după congres viza respectarea libertății profesionale bapteste în diferite regiuni ale României Mari. Însă, în anul următor, Comitetul Executiv al Uniunii s-a întrunit pe 24-26 martie, cu scopul înființării seminarului teologic. Au întocmit un memoriu la Ministerul Cultelor în acest sens. În luna septembrie 1921 a fost deschis Seminarul la Buteni, avându-l ca director pe dr. I.R. Socaciu. Au fost înmatriculați un număr de 9 tineri în prima serie⁴⁵.

Din cauza faptului că seminarul a fost deschis pe baza legii din 1905 din Transilvania, au apărut probleme de natură legală. Seminarul s-a mutat pe 2 noiembrie 1921 la București. Odată cu promulgarea Constituției din 1923, lucrurile s-au așezat, deoarece articolul 137 prevedea valabilitatea unor legi ale cultelor până la clarificarea lor ulterioară.

Mișcarea adventistă după anul 1920

După anul 1920, atât contextul politic din țară, cât și formularea noii Constituții din anul 1923 au avut un rol deosebit la dezvoltarea confesiunii adventiste. Perioada dintre cele două războaie mondiale 1918-1939, este considerată o perioadă de prosperitate economică și socială a țării. Ea coincide cu perioada în care Constituția din 1923 a fost operativă în țară (1923-1938). Este considerată și perioada de aur a mișcării adventiste din România. Demn de menționat este că adventismul a pătruns atât în rândul românilor majoritari, cât și în rândul minorităților din țară, cum ar fi maghiari și sași. În ciuda

⁴³ Alexa Popovici, *op. cit.*, vol. II, p. 11.

⁴⁴ *Ibidem*, p. 30.

⁴⁵ *Ibidem*, p. 78.

persecuțiilor care au urmat, numărul credincioșilor de confesiune adventistă a crescut. În anul 1931 existau 11.000 de membri.

După anul 1938, când Constituția democratică din 1923 a fost înlocuită cu Constituția carlistă, cu caracter dictatorial, mișcarea adventistă, ca toate celelalte confesiuni religioase din țară, a întâmpinat probleme, ajungând până la scoaterea ei în afara legii.

În timpul celui de-Al Doilea Război Mondial, între anii 1942 și 1944, mișcarea adventistă a fost scoasă în afara legii. În anul 1945 existau 21.000 de credincioși adventiști. Abia în anul 1946, prin decretul regelui, mișcarea a fost recunoscută. Adventiștii au intrat în legalitate juridică deplină după promulgarea legii cultelor în anii 1950 și 1952.

A urmat instaurarea comunismului în țară, care a manifestat o politică de restricționare și persecutare a confesiunilor religioase. În perioada comunistă, Biserica Adventistă a crescut ca număr, în ciuda restricțiilor stabilite de guvern. În anul 1989, comunitatea adventistă avea 55.000 de membri. Din nefericire dosarele au dovedit că unii predicatori au colaborat cu Securitatea⁴⁶.

Creștinii după Evanghelie după anul 1923

Creștinii după Evanghelie s-au înmulțit în timpul Primului Război Mondial, când credincioșii înrolați în război au răspândit ideile mișcării. Astfel s-au format biserici în toate zonele țării. Chiar în anul Marii Uniri – 1918, la Iași a fost înființată o adunare de frați.

În 1924, la un an după promulgarea Constituției din 1923, s-a organizat la București Prima Conferință Națională a Creștinilor după Evanghelie, unde s-a stabilit oficial numele de „Creștin după Evanghelie”. Au fost înființate o serie de publicații, precum: „Buna Vestire”, în 1908, „Creștinul”, în 1928, și revista „Viață și Lumină” (1928).

În anul 1933, Creștinii după Evanghelie au primit autorizație de funcționare ca asociație religioasă. În anul 1920, preotul ortodox Teodor Popescu a format o grupare numită „Creștinii după Scriptură”. Ei au construit o adunare în București, pe str. Carol Davila. În anul 1990 cele două ramuri s-au separat din nou⁴⁷.

În perioada celui de-Al Doilea Război Mondial, din cauza regimului dictatorial instalat în țară, Antonescu a deființat mișcarea. Au fost amenințați chiar cu deportarea în Transnistria, la Bug.

⁴⁶ *Biserica Adventistă de Ziua a Șaptea din România*, în: www.culte.gov.ro, accesat în 22 septembrie 2023.

⁴⁷ *Biserica Adventistă de Ziua a Șaptea din România*, din: *Site-ul oficial CER, Site-ul Oficial al Uniunii Cultului Creștin după Evanghelie din România*, accesat în 22 septembrie 2023.

La 23 august 1944, odată cu arestarea lui Antonescu, s-au abrogat și decretele de scoatere în afara legii a Creștinilor după Evangheliile. Începând cu anul 1946, la conducerea țării a venit un guvern comunist, care a creat probleme comunității fraților. În același an, în luna noiembrie, s-a promulgat Legea 883, care recunoștea oficial Cultul Creștin după Evangheliile. La sfârșitul anilor 1950, comuniștii au hotărât reglementarea, care presupunea reducerea serviciilor de închinare publică și arondarea bisericilor, la începutul anilor 1960. Dintre cele 668 de biserici, au rămas 360.

În prezent, Uniunea Bisericilor Creștine după Evangheliile din România, are un număr de aproximativ 50.000 de membri și aparținători.

Mișcarea Penticostală

Istoria mișcării penticostale mondiale începe la cumpăna dintre secolele XIX și XX, mai exact în noaptea de revelion 1900-1901. În acea noapte un grup de studenți din SUA, aparținând unei biserici metodiste conduse de Charles Parham, în orașul Topeka, capitala statului Kansas, au experimentat vorbirea în limbi⁴⁸. După cum vom observa, mișcarea s-a răspândit cu rapiditate în lume. În România, după Marea Unire, contextul politic la nivel internațional a favorizat libera circulație a persoanelor și a ideilor în Europa și în SUA. Se pare că biserica penticostală română a început în SUA, în jurul anilor 1921-1922, în Michigan și Ohio. Unul dintre fondatorii bisericii penticostale din România, Pavel Budeanu, a participat fizic la înființarea Cultului Penticostal din America, de pe Asuza Street, California.

Budeanu a revenit în țară în anul 1922, unde a intrat în legătură cu familia Gheorghe și Persida Bradin, care locuiau în Cuvin. În urma vindecării soției sale, Gheorghe și Persida au ajuns la concluzia că Dumnezeu face minuni în conformitate cu mesajul cărții *Faptele Apostolilor*. În urma unui dialog cu penticostali români din SUA și în special cu Pavel Budeanu, familia Bradin a deschis în localitatea Păuliș, prima biserică penticostală pe data de 10 septembrie 1922. La sfârșitul aceluși an biserica număra deja 30 de membri⁴⁹.

Există și tradiții orale care susțin că manifestări tipic penticostale au avut loc anterior anului 1922, în localitatea Dârlos din Mediaș. În rândul minorității

⁴⁸ John Thomas Nichol, *Pentecostalism*, Harper & Row, 1966, p. 28–31; *The Cambridge Companion to Pentecostalism*, eds. Cecil M. Robeck, Jr, Amos Yong, New York, Cambridge University Press, 2014, p. 13–16.

⁴⁹ Vinson Synan & Amos Yong, eds., *Global Renewal Christianity: Spirit Empowered Movements – past, present and future*, Florida, Charisma House Book Group, 2014; „*Not by Might, nor by Power, but by My Spirit*”: *Pentecostalism in Romania*, Corneliu Constantineanu and Ciprian Balaban, p. 47–66. Vezi în special p. 48.

sașilor luterani, încă din anul 1919, în localitatea Dârlos a luat ființă o comunitate pentecostală, după ce o femeie din rândul sașilor, care era de confesiune baptistă, a fost influențată de ideile pentecostale care veneau din SUA. Sunt și alte tradiții orale care susțin că mișcarea pentecostală s-a răspândit înainte de 1922 în Vicovu de Sus în Bucovina. Însă nu avem informații scrise care să confirme aceste afirmații.

În anul promulgării Constituției, 1923, un reprezentant al comunității germane s-a convertit la pentecostalism. El a fost ordonat ulterior pastor al bisericilor săsești de la Dârlos, Curciu, Boian, și altele. Pentecostalismul s-a răspândit și în rândul maghiarilor din România începând cu anul 1927. Constantin Cuciuc, în cartea sa despre confesiunile religioase din România, menționează că mișcarea pentecostală s-a răspândit în Bucovina printr-o româncă venită din SUA convertită acolo la pentecostalism⁵⁰.

Însă Bradin, recunoscut oficial ca fondator al mișcării pentecostale din România, s-a convertit inițial la confesiunea baptistă, când avea 19 ani. Însă experiența vindecării soției în anul 1922 l-a determinat pe Bradin să ia legătura cu Budeanu care l-a încurajat să deschidă prima biserică pentecostală⁵¹.

În 1923, anul promulgării Constituției, a fost înființată o altă biserică, la Cuvin. Au apărut și probleme de natură internă, din cauza unor idei preconceptuate referitoare la noile confesiuni. Din acest motiv pentecostalii din zonă au intrat în conflict cu preotul ortodox Cornel Popescu. În final autoritățile din Radna au interzis noua confesiune.

Legile din Constituția din 1923 referitoare la libertatea de exprimare și drepturile minorităților etnice și confesionale, au favorizat răspândirea ideilor religioase, inclusiv a confesiunii pentecostale. Contextul a contribuit la apariția mișcării pentecostale, cu un an înainte de publicarea Constituției.

Primul botez a avut loc pe 16 octombrie 1924, în râul Mureș, fiind oficiat de Pavel Budeanu, care fusese trimis de bisericile pentecostale din SUA ca și misionar în România. Inițial biserica din Păuliș a fost asociată organizației *Adunările lui Dumnezeu din America (American Assemblies of God)*. Abia după anul 1943 cultul pentecostal din România se afiliază organizației *Biserica lui Dumnezeu (American Church of God)*.

În urma deciziei 5734 din 29 ianuarie 1925, Ministerul cultelor stipula în articolul 1 că pentecostalii intră în ilegalitate împreună cu nazarinii, martorii lui Iehova și adventiștii reformiști, sub pretextul că învățăturile lor pot aduce atingere legilor statului și practicile lor amenință ordinea publică. Pentecostalii

⁵⁰ Constantin Cuciuc, *Religii care au fost interzise în România*, București, Edit. Gnosis, 2001, p. 41–51.

⁵¹ Ion Mihail Popescu, *op. cit.*, p. 231–232.

au rămas în ilegalitate și după 11 iunie 1938, când au fost declarați ca asociație interzisă în regulamentul sectelor religioase.

Din cauza unor tensiuni interconfesionale între penticostali, ortodocși și chiar bapțiști, reprezentanții penticostalismului au întocmit o petiție pentru apărare în fața autorităților, cunoscută ca fiind Prima Declarație de Credință a Bisericii Penticostale din România. În anul 1926, Gheorghe Bradin și Ilie Gavril au fost arestați și judecați de Curtea Marțială din Sibiu și apoi la Timișoara. În final au fost eliberați. În anul 1926 existau deja șase biserici penticostale numai în județul Arad: la Păuliș, Cuvin, Arad, Măderat, Șoimoș și Pâncota⁵².

Înlocuirea Constituției din 1923 cu Constituția din 1938

Din nefericire, Constituția din 1938 a fost votată orbește de către cetățenii țării⁵³. A fost raportat un număr de 4.297.581 de voturi pentru și doar 5.483 de voturi împotriva, românii fiind convinși că noua Constituție a fost opera regelui Carol al II-lea⁵⁴. Cetățenii au votat cu entuziasm și într-o atmosferă de sărbătoare, fără să realizeze consecințele care vor urma prin înlocuirea Constituției democratice din anul 1923 cu o Constituție care a afectat grav drepturile cetățenilor și bineînțeles ale confesiunilor religioase din țară.

Constituția din 1938 a eliminat aproape toate instituțiile democratice introduse până atunci de către Constituțiile din 1866, respectiv, 1923. Se interzicea orice propagandă împotriva conducerii, regele avea atât putere legislativă, cât și executivă. Nu s-a mai respectat separarea puterilor în stat.

Știm că imediat după această perioadă, în 28 iunie 1940, a avut loc drama cedării Basarabiei și a Bucovinei de Nord. Focșeneanu semnala faptul că decizia Uniunii Sovietice de evacuare a Armatei Române din aceste regiuni în patru zile, a constituit un act de agresiune, nu un acord⁵⁵.

Constituția din 1938 a fost înlocuită imediat la finalul războiului. După cel de-Al Doilea Război Mondial, începând cu 23 august 1944, Regele Mihai a decis revenirea la Constituția din anul 1923. Constituția a reintrat în vigoare pe 23 august 1944 și a fost abrogată din nou pe 30 decembrie 1947, odată cu instaurarea comunismului în țară. Însă în această perioadă ea a fost

⁵² Mircea Bradu, Aurel Chiriac, Gheorghe Măhăra, *Monografia județului Bihor*, Oradea, Arca – Edit. Universității din Oradea, 2010, p. 167.

⁵³ Cornel Ilie, *Constituția din 1938, votată orbește de români*, în rubrica: Istorie contemporană, în: *Historia.ro*, <https://historia.ro> General, accesat în 12 octombrie 2023.

⁵⁴ *Ibidem*.

⁵⁵ Eleodor Focșeneanu, *Istoria constituțională a României, 1859–1991*, București, Edit. Humanitas, (1992), ediția a III-a, 2012, p. 137.

restricționată și încălcată din cauza ocupației militare sovietice și a influenței politice a comuniștilor. Cel de-Al Doilea Război Mondial a adus comunismul în țară⁵⁶. Factorii politici menționați mai sus au afectat negativ și modul de implementare a Constituției după război, cu referire la confesiunile religioase. Drepturile minorităților confesionale au fost grav încălcate.

Regimul comunist instalat prin lovitura de stat din 30 decembrie 1947, a reușit să distrugă democrația din România în două etape: prin înlăturarea opoziției partidelor istorice: Partidul Național Țărănesc și Partidul Național Liberal, prin anihilarea Armatei în vederea izolării Regelui. Cea de-a doua etapă urmărește înlăturarea Monarhiei și alungarea regelui. Este mai întâi dizolvat PNT-ul, iar ulterior PNL-ul⁵⁷. Decizia a aparținut Partidului Comunist Român, însă cu participarea unor partide satelit precum: PSD ramura pro-comunistă, Unirea Populară Maghiară și Frontul Plugarilor condus de Petru Groza.

În urma loviturii de stat comuniste din data de 30 decembrie 1947, comuniștii au organizat *Adunarea Deputaților* și au ținut o ședință, unde fost desființată monarhia și abrogată constituția țării. Țara a fost într-o perioadă de tranziție și de confuzie până în 13 aprilie 1948, când a fost elaborată și adoptată *Constituția Republicii Populare Române*.

În perioada comunistă, „regimul general al cultelor religioase, [...] va introduce o serie de discriminări, atât în privința liberei exercitări a unor culte (cazul cultului greco-catolic), cât și în privința statutului personalului din instituțiile religioase”⁵⁸.

Mișcarea penticostală după cel De-Al Doilea Război Mondial

Penticostalii au avut mult de suferit după schimbarea Constituției din 1923 cu cea dictatorială din 1938. Contextul juridic a favorizat persecuția și chiar scoaterea ei în afara legii. Mișcarea penticostală s-a dezvoltat având trei ramuri. Autoritățile române au cerut unificarea celor trei fracțiuni pentru a fi recunoscute oficial. Pe data de 2 noiembrie 1948, cele trei ramuri au decis să se unifice: Biserica Apostolică condusă de Gheorghe Bradin, Creștinii botezați cu Duhul Sfânt și Ucenicii Domnului⁵⁹. În zece ani, între 1948-1958, numărul

⁵⁶ Juridice - Mircea Duțu, *Constituția din 1923: un punct culminant al ...*, în – JURIDICE juridice.ro, <https://www.juridice.ro/essentials>. Accesat 29 martie 2023.

⁵⁷ Eleodor Focșeneanu, *op. cit.*, p. 138.

⁵⁸ Angela Banciu, *op. cit.*, p. 211.

⁵⁹ Vezi Corneliu Constantineanu, *Mission, Education, and Public Engagement: A Case Study in Romanian Pentecostalism*, în vol. *Pentecostals in the 21st Century: Identity, Beliefs, Praxis*, eds. Corneliu Constantineanu, Christopher J. Scobie, Cascade Books, 2018, p. 255–256.

penticostalilor a crescut de aproape douăzeci de ori: de la 3.061 la 53.691. Iar din 1958 până în 2002, comunitatea penticostală s-a înmulțit de peste șase ori. La recensământul din 2002, cultul penticostal avea 324.462 de membri, ajungând a patra denominație creștină din țară. La recensământul din 2011 existau 367.938 penticostali, ceea ce reprezenta 1,9% din populația țării.

În prezent, Cultul Creștin Penticostal din România este o confesiune neoprotestantă care a crescut numeric extrem de mult, ținând seama de faptul că are o istorie la nivel mondial cu puțin peste 100 de ani. La recensământul din anul 2022, au fost înregistrați 404.000 de membri. În prezent se află pe locul patru ca număr de membri, după ortodocși, romano-catolici și reformați. Mișcarea Penticostală, împreună cu ramurile ei: Carismaticii, Mișcarea Celui de-Al Treilea Val, a crescut exponențial în toată lumea, devenind a doua confesiune creștină la nivel mondial, după Biserica Catolică.

Forurile de conducere a Cultului Penticostal din România sunt următoarele: 1. Adunarea Generală, care se întrunește odată la patru ani; 2. Consiliul Bisericesc, care este format din 31 de membri, modificându-se în ultima vreme datorită creșterii numărului de membri; 3. Comitetul Executiv, alcătuit din nouă membri.

Cultul Penticostal are șapte licee penticostale și două instituții de învățământ superior: Institutul Teologic Penticostal din București, înființat în 1976. În anul 1992 s-a transformat în Institutul Teologic de Grad Universitar, primind acreditare în anul 2008. De asemenea la Arad, în cadrul Facultății de Științe Sociale și Umaniste a Universității „Aurel Vlaicu”, există o specializare numită: Teologie penticostală didactică, care este acreditată. Tot aici au fost înființate: un program de Master în teologie publică și un program de Doctorat în Teologie Evanghelică.

Concluzii

Afirmam la început importanța viziunii asupra viitorului unei națiuni, care se regăsește într-o Constituție a unei țări. Spuneam că viziunea unei țări are de-a face și cu dimensiunea transcendentă împărtășită de națiune. Lucrarea noastră a luat în considerare ipoteza susținută de mai mulți cercetători care au ajuns la concluzia că ființa umană se naște cu un sentiment religios (Otto, Eliade, etc). Un model de Constituție menționat a fost *Declarația de Independență a Americii din 1776*. Alexis de Toqueville susținea că în acea vreme a existat o relație directă între Constituția Americii și sentimentul puternic religios al națiunii.

În articolul de față am analizat contextul care a influențat elaborarea Constituției din 1923 și care se suprapune în anumite aspecte cu contextul

aparitiei confesiunilor neoprotestante din țară. Am luat în considerare: Revoluția din 1848, Regele ca instituție, Războiul Mondial I și România Mare formată după 1918.

Monarhia a rămas forma de guvernare a țării și după formularea Constituției din anul 1923. Astfel că s-a urmărit promovarea legilor specifice regimului monarhic. În constituția din 1866 se afirma că România este stat național, unitar, și indivizibil, fiind organizat ca monarhie constituțională. Numirea în 1866 a unui domnitor de etnie germană, a contribuit la deschiderea față de alte confesiuni creștine, favorizând dezvoltarea cultelor neoprotestante.

În ce privșete Revoluția din 1848, ea s-a răspândit în Europa occidentală deschizând orizontul românilor pentru cunoașterea democrației, a situației etnice și religioase de pe continent. Ideile aduse de tinerii care au studiat în Europa în perioada revoluției au contribuit decisiv la unirea dintre Moldova și Țara Românească din anul 1859. Nicolae Bălcescu a participat fizic la revoluția din Paris, luptând pe baricadele orașului alături de Costache Negri, C.A. Rosetti, frații Brătianu, Vasile Mălinescu și alții. „Gazeta Transilvaniei” de la Brașov înființată de Barițiu relatează despre participarea studenților români prezenți la revoluția din Paris care și-au manifestat solidaritatea cu revoluționarii francezi.

Evenimentele importante din viața națiunii, precum: Mica Unire de la 1859, formarea statului român modern, cucerirea independenței de stat, lupta românilor care se aflau sub autoritate străină, pentru drepturile lor politice, economice și religioase, reprezintă repere care dovedesc intrarea națiunii române într-o nouă etapă de modernizare și de exersare a drepturilor legate de independența lor politică și religioasă.

Observăm că începuturile mișcării baptiste în România se leagă de lucrarea misionară a lui Oncken în contextul Revoluției din 1848. Carl Scharschmidt a fost primul baptist de origine germană, botezat în anul 1845 de Oncken, stabilit în 1856, în București, cu trei ani înainte de Mica Unire. Ulterior s-a format prima biserică baptistă de limbă germană din București și din România. Mișcarea adventistă a pătruns în regatul României la trei ani de la promulgarea Constituției României în 1866. În anul 1869, Ceachowski s-a stabilit la Pitești. Primii români convertiți la mișcarea adventistă au fost frații Aslan: Toma și Mitică. În anul 1920, înainte cu trei ani de la promulgarea Constituției din 1923, s-a format Uniunea Română a Comunităților Evanghelice ale Adventiștilor de Ziua a Șaptea, care la acea vreme avea un număr de peste două mii de membri.

Creștinii după Evanghelie au apărut în urma misiunii lui Edmund Hamer Broadbent care ajunge în România în anul 1899. În același an Francis Berney s-a mutat în România deschizând prima biserică în limba franceză.

Cel de-al treilea factor analizat de noi, care a avut un rol decisiv în motivarea elaborării Constituției din 1923, a fost situația politică internațională de la finalul Primului Război Mondial care dus la unirea românilor din Transilvania, Bucovina și Basarabia. Această schimbare a impus elaborarea unei Constituții care să apere drepturile cetățenilor de etnie și confesiuni religioase diferite. Constituția a contribuit decisiv și la evoluția religioasă din România.

În această Constituție se garanta libertatea cetățenilor de a se asocia, de a se întruni și libertatea învățământului, indiferent de religie, în conformitate cu libertățile și drepturile stabilite prin legile țării. Constituția garanta prin articolul 28 că românii, indiferent de religie sau etnie au dreptul de a se aduna pașnic fără a avea nevoie de o autorizare în prealabil, iar în articolul 29 se garantează dreptul de a se asocia.

După Marea Unire, bisericile baptiste erau într-o nouă situație în ceea ce privește: organizarea, relațiile cu celelalte biserici din principatele care s-au unit și aspectele legate de reprezentare. Baptiștii sperau că democrația din țară, garantată de Constituția din 1923, va fi soluția reală în rezolvarea problemelor legate de diversitatea manifestării credinței în diferite zone geografice și realizarea unității credincioșilor din diferite zone.

În perioada 14-16 februarie 1920, s-a ținut Primul Congres al Uniunii Comunităților Baptiste Române, la Buteni, în județul Arad. Au participat 600 de biserici locale din România Mare. Au venit baptiști din Regat, Dobrogea, Moldova, Banat, Transilvania, Crișana Basarabia, și din alte regiuni ale noului stat România Mare.

Perioada care a urmat după promulgarea Constituției din 1923, până la începutul celui de-Al Doilea Război Mondial (1939), este considerată și perioada de aur a evoluției economice și sociale a țării. În anul 1931 mișcarea adventistă din România a crescut la 11.000 membri. În 1924 s-a organizat la București Prima Conferință Națională a Creștinilor după Evanghelie, care a stabilit oficial numele de „Creștin după Evanghelie”.

Legile din Constituția din 1923 referitoare la libertatea de exprimare și drepturile minorităților etnice și profesionale au favorizat răspândirea ideilor religioase, inclusiv în cazul confesiunii penticostale. Prima biserică penticostală a apărut în anul 1922, cu un an înainte de publicarea Constituției. Budeanu a revenit în țară în anul 1922, când a intrat în legătură cu familia Gheorghe și Persida Bradin, care locuiau în Cuvin. În urma discuțiilor purtate cu penticostali români din SUA și în special cu Pavel Budeanu, familia Bradin a deschis în localitatea Păuliș, prima biserică penticostală pe data de 10 septembrie 1922.

După abrogarea Constituției din 1923, în anul 1938 au fost anulate aproape toate instituțiile democratice introduse până atunci de constituțiile din 1866 și din 1923. Se interzicea orice propagandă împotriva conducerii, regele avea atât putere legislativă cât și executivă. Nu s-a mai respectat separarea puterilor în stat.

Constituția din 1923 a reintrat în vigoare, după cel de-Al Doilea Război Mondial, începând cu 23 august 1944. Regele Mihai a decis revenirea la această Constituție. Constituția a fost însă abrogată pe 30 decembrie 1947, odată cu instaurarea comunismului în țară. În cea de a doua perioadă, Constituția din 1923 a fost restricționată și încălcată urmare a ocupației militare sovietice și a influenței politice a comuniștilor. Țara a fost într-o perioadă de tranziție până în 13 aprilie 1948, când a fost elaborată de către comuniști *Constituția Republicii Populare Române*.